

Exam. Code : 103201

Subject Code : 1032

B.A./B.Sc. 1st Semester

POLITICAL SCIENCE

(Principles of Political Science)

Time Allowed—3 Hours]

[Maximum Marks—100

Note :— Section A: Attempt any **eight** questions, answer to each question should be approximately of **50** words. Each question carries **2** marks.

Section B: Attempt any **six** questions in all by selecting at least **one** question from each Unit. Each question carries **14** marks.

SECTION—A

1. "Political Science is not a science." Explain in brief.
2. Any two major difference between political science and economics.
3. Define State.
4. Locke's views on 'Natural Rights'.

5. Explain the Marx's principle of class struggle.
6. What do you mean by 'welfare state' ?
7. What do you mean by voting behaviour ?
8. What do you mean by political sovereignty ?
9. Distinct between De-jure and De-facto sovereignty.
10. Define liberalism.

SECTION—B

UNIT-I

1. Discuss the meaning and nature of Political Science.
2. Discuss the relationship between History and Political Science.

UNIT-II

3. Discuss the essential elements of the State.
4. Critically evaluate the evolutionary theory of the origin of the State.

UNIT-III

5. Explain the characteristics of the Gandhian Ideal State.
6. What functions a welfare State has to perform in these days ?

UNIT-IV

7. Critically evaluate the pluralist theory of Sovereignty.
8. Discuss the main determinants of voting behaviour.

(Punjabi Version)

ਨੋਟ :— ਭਾਗ ਓ : ਕੋਈ ਅੱਠ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਉ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ ਅ : ਹਰੇਕ ਯੂਨਿਟ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਛੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 14 ਅੰਕ ਹਨ।

ਭਾਗ—ਓ

1. “ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਗਿਆਨ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।” ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
2. ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਰਥ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ।
3. ਰਾਜ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਉ।
4. ‘ਕੁਦਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ’ ਬਾਰੇ ਲੌਕ (Lock) ਦੇ ਵਿਚਾਰ।
5. ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਵਰਗ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ‘ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ’ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ?

7. ਵੋਟਿੰਗ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
8. ਰਾਜਨੀਤਕ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ ?
9. ਡੀ-ਜਊਰ (De-jure) ਅਤੇ ਡੀ-ਫੈਕਟੋ (De-facto) ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਵਿੱਚ ਫ਼ਰਕ।
10. ਉਦਾਰਵਾਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-ਅ

ਯੂਨਿਟ-I

1. ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਤੀ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।
2. ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-II

3. ਰਾਜ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. ਰਾਜ ਦੀ ਉੱਤਪਤੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।

ਯੂਨਿਟ-III

5. ਗਾਂਧੀਵਾਦੀ ਆਦਰਸ਼ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
6. ਅੱਜਕੱਲ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੇ ਕਾਰਜ ਕਰਨੇ ਹਨ ?

यूनिट-IV

7. ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੇ ਬਹੁਲਵਾਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।
8. ਵੋਟਿੰਗ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਨਿਰਧਾਰਕਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(Hindi Version)

ਨੋਟ :— भाग क : कोई आठ प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न का उत्तर लगभग 50 शब्दों में दो। प्रत्येक प्रश्न के 2 अंक हैं।

भाग ख : प्रत्येक यूनिट में से कम से कम एक प्रश्न का चयन करते हुए कोई छः प्रश्न करो। प्रत्येक प्रश्न के 14 अंक हैं।

भाग—क

1. “राजनीतिक विज्ञान एक विज्ञान नहीं है।” संक्षिप्त में व्याख्या करें।
2. राजनीतिक विज्ञान और अर्थशास्त्र के बीच कोई दो प्रमुख अंतर।
3. राज्य को परिभाषित करें।
4. ‘प्राकृतिक अधिकार’ पर लॉक (Lock) के विचार।
5. वर्ग संघर्ष के मार्क्स के सिद्धांत की व्याख्या करो।
6. कल्याणकारी राज्य से आपका क्या अभिप्राय है ?

7. मतदान के व्यवहार से आपका क्या अभिप्राय है ?
8. राजनीतिक संप्रभुता से आपका क्या अभिप्रय है ?
9. डी-ज्युर (De-jure) और डी-फ़ैक्टो (De-facto) संप्रभुता के बीच अंतर।
10. उदारवाद को परिभाषित करें।

भाग—ख

यूनिट-I

1. राजनीतिक विज्ञान के अर्थ और प्रकृति पर चर्चा करें।
2. इतिहास और राजनीतिक विज्ञान के बीच संबंधों पर चर्चा करें।

यूनिट-II

3. राज्य के आवश्यक तत्वों पर चर्चा करें।
4. राज्य की उत्पत्ति के विकासवादी सिद्धांत का आलोचनात्मक मूल्यांकन करें।

यूनिट-III

5. गांधीवादी आदर्श राज्य की विशेषताओं की व्याख्या करो।
6. आजकल के दिनों में कल्याणकारी राज्य को कौनसे कार्य करने हैं ?

यूनिट-IV

7. संप्रभुता के बहुलवादी सिद्धांत का आलोचनात्मक मूल्यांकन करें।
8. मतदान व्यवहार के मुख्य निर्धारकों पर चर्चा करें।